

Mahremiyet Bilinci Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Mahremiyet Bilinci Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25501>

Özet

Mahremiyet Bilinci Ölçeği, bireylerin mahremiyet algılarının, sınırlarının ve bu konudaki farkındalık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Öztürk, Eyüboğlu ve Göçmen-Baykara (2019) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması kapsamında kullanıma sunulmuştur. Ölçeğin geliştirilmesi, özellikle sağlık, etik ve sosyal bilimler alanlarında mahremiyet konusundaki bireysel eğilimleri ve bilgi düzeylerini bilimsel olarak değerlendirme ihtiyacına yanıt vermektedir. Çalışma, ölçeğin Türk kültürüne uygunluğunu ve psikometrik özelliklerinin yeterliliğini göstermeyi hedeflemiştir.

Ölçek, geliştirme türünde bir çalışma olup, temel amaç psikometri standartlarına uygun, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamaktır. Elde edilen bulgular, ölçeğin mahremiyet bilincini çok boyutlu bir yapıda ölçme yeteneğine sahip olduğunu ortaya koymaktadır, bu da uygulamalı ve akademik çalışmalarda kullanım potansiyelini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Mahremiyet Bilinci, Mahremiyet, Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri, Etik.

Yazarlar

Derya Öztürk, Gülcan Eyüboğlu, Zeynep Göçmen-Baykara.

Amaç

Mahremiyet Bilinci Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin mahremiyet kavramına yönelik tutumlarının, kişisel sınırlarının koruma yeteneklerini ve mahremiyet ihlallerine karşı geliştirdikleri farkındalık düzeylerini ölçmek için standartlaştırmak, geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Bu ölçek geliştirme çalışması, özellikle sağlık hizmetleri etiği ve hasta hakları gibi alanlarda mahremiyetin öneminin anlaşılmasına katkıda bulunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, araştırmacılara ve uygulayıcılara, mahremiyet bilincindeki bireysel farklılıkların belirleme ve bu farklılıkların demografik özellikler veya eğitim düzeyi gibi diğer değişkenlerle ilişkisini inceleme imkanı sağlamaktadır. Böylece, mahremiyet eğitimlerinin etkinliği değerlendirilebilir ve bu bilinci artırmaya yönelik spesifik müdahaleler geliştirilebilir.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçeğin ölçtüğü temel psikolojik yapı, "Mahremiyet Bilinci"dir. Bu yapı, sadece bilginin gizliliğini değil, aynı zamanda fiziksel, duygusal ve kişisel veri mahremiyetini de kapsayan çok boyutlu bir kavramdır. Mahremiyet Bilinci, bireyin kendi sınırlarını tanıma, bu sınırları başkalarına iletme

ve ba?kalar?n?n mahremiyet haklar?na sayg? gösterme yetene?ini içerir.

Genellikle mahremiyet bilinci, bireyin özel ve ki?isel alan?n?n korunmas?na ne kadar önem verdi?ini, ki?isel bilgilerin payla??m? konusundaki risk alg?s?n? ve dijital ça?da veri güvenli?ine yönelik fark?ndal???n? yans?tan bili?sel ve duyu?sal bile?enlerden olu?ur. Ölçe?in faktör yap?s?, bu karma??k yap?n?n alt boyutlar?n? ayr??t?rmak üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Mahremiyet Bilinci Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemek üzere gerçekleştirilmi?tir. Öztürk ve arkadaşlar? (2019) tarafından yürütülen çal??mada, yap? geçerli?ini test etmek amacıyla genellikle aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ve do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?r.

Geçerlik analizleri, ölçe?in maddelerinin kuramsal yap?yla tutarlılı???n? ve alt boyutlar?n?n anlamlılı???n? ortaya koymu?tur. Çal??ma, ölçe?in mahremiyet bilincini ölçmek için yeterli düzeyde yap?sal geçerlik sundu?unu do?rulam??t?r. Detaylı geçerlik katsayılar? ve faktör yükleri, kaynak referansta belirtilen akademik makalede (Öztürk et al., 2019) mevcuttur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n tutarlılı???n? ve istikrar?n? de?erlendirmek amacıyla yap?lm??t?r. Bu kapsamda, iç tutarlılık katsayılar? hesaplanm??t?r. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in genel iç tutarlılı???n? (Cronbach Alfa katsay?s?) ve alt boyutlar?n?n tutarlılı???n? incelemi?tir.

Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçmede ne kadar ba?arılı oldu?unu göstermektedir. Ayrıca, baz? güvenilirlik çal??malar? test-tekrar test yöntemini de kullanarak, ölçe?in zaman içinde kararlı sonuçlar verme yetene?ini (istikrar?n?) ara?tırm?? olabilir. Bu çal??manın spesifik güvenilirlik de?erleri, referans makalede detaylı olarak sunulmu?tur.

Faktör Analizi

Mahremiyet Bilinci Ölçe?i'nin yap?sal boyutlar?n? belirlemek üzere faktör analizleri uygulanm??t?r. İlk a?amada uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in maddelerinin kaç farklı alt boyutta topland???n? ve bu alt boyutlar?n kuramsal olarak beklenen mahremiyet bile?enlerini yans?tıp yans?tmad???n? belirlemeye yard?mc? olmu?tur.

AFA sonuçlar?n?n ardından, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak elde edilen faktör yap?s?n?n Türk örneğinde ne kadar iyi uyum sağlad??? test edilmi?tir. DFA, ölçek yap?s?n?n

teorik modeli destekleyip desteklemediğini gösteren çeşitli uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ile değerlendirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısının sağlıklı olduğunu kanıtlamıştır.

Enstrüman (Ölçek Bilgileri)

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Genellikle Likert Tipi Derecelendirme (Örn: "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a uzanan 4'lü veya 5'li seçenekler). (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta bırakılmış için genel uygulama belirtilmiştir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetkinler (Genel Popülasyon veya spesifik meslek grupları üzerinde uygulanabilir.)

Age Group: Genellikle 18 yaş ve üzeri.

Population Details: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması Türkiye'de gerçekleştirilmiştir. Uygulama örneği, referans makalede detaylandırılmıştır.

Test Methodology: Bireysel veya grup halinde uygulanabilen, kağıt-kalem veya dijital ortamda doldurulabilen öz-bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Öz-Bildirim Envanteri, Yapı Geçerliliği, İç Tutarlılık, Bilişsel Farkındalık, Kişisel Sınırlar, Tıp Etiği.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazarın iletişim e-postası: gulcanboke@gmail.com

Correspondence Address: İletişim bilgileri için sorumlu yazar Gülcan EYÜBOĞLU ile temasa geçilmelidir.

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmasının yayınlandığı yıl 2019'dur.

Çinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle sorumlu

yazarın iznine tabidir. Ticari kullanımlar veya geniş çaplı uygulamalar için yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir. Sorumlu Yazar: **Gülcan EYÜBOĞLU**.

Ölçeğin orijinal makalesi *Türkiye Klinikleri Dergisi Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi*'nde yayınlanmıştır ve makaleye aşağıdaki linkten ulaşılabilir: turkiyeklinikleri.com

Kaynaklar

Öztürk, D., Eyüboğlu, G. ve Göçmen-Baykara, Z. (2019). Mahremiyet Bilinci Ölçeği: Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türkiye Klinikleri Dergisi Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi*, 27(1), 57-64.

Makalenin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: mahremiyet-bilinci-olcegi-toad.pdf

Sorumlu Yazar İletişim: gulcanboke@gmail.com

Mahremiyet Bilinci Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içerikte ölçeğin maddelerine (soru listesine) yer verilmemiştir. Maddeler, yalnızca ilgili makalenin tam metninde (Öztürk, Eyüboğlu ve Göçmen-Baykara, 2019) bulunmaktadır. Maddelerin kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.